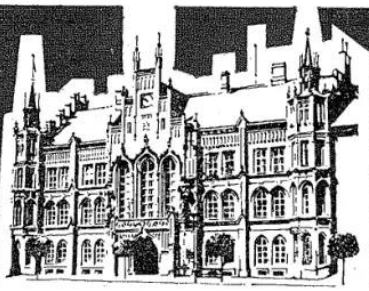
Novobydžovský

ROČNÍK II.
1. 5. 1975

Číslo 2

ZPRAVODAJ

ZDRAVÍME 30. VÝROČÍ OSVOBOZENÍ NAŠEHO MĚSTA SOVĚTSKOU ARMÁDOU

Slavní rudoarmějci v ulicích Nového Bydžova 10. 5. 1945 Foto z archívu Petra Langra

Josef Trejbal

Vzpomínky, které nikdy nevyblednou

Až svěží vzduch opět zazpívá
v modrých závanech května
a šeřík probuzen jakoby ze sna
se fialově přes plot zadívá,
až jabloň bude v krajku přioděná
a včely přiláká žluť smetanky,
do kraje se vrátí zase vesna
a s ní vděkem pulsující ozvěna
vzpomínek na spěchající tanky,
na prosté ruské hrdiny
pekel válečných nistějí,
kterým často jen vteřiny
měnily smrt v naději.

Od doutnajících trosek Reichstagu
znaveni, zaprášeni celí
přijeli zachránit zolotuju Pragu,
když z rozhlasu se dozvěděli,
že nenávist se změnila v odplatu
za pohraničí, Fučíka, Lidice,
za pošlapané lidství nejvíce
hákovými paňáty esesáckých katů
Osvětimi, Buchenwaldu, Terezína,
... nerad se člověk rozpomíná
na hrůzný ten smrti hodokvas.

Přijeli,
vyslyšeli
stále volající hlas:
Praha hoří a začíná sténat
v kleštích fašistických tenat.

Vrátí se vzpomínky na rok čtyřicet pět,
kdy končila válka plná utrpení a běd
a zemi se vracel ulopený klid,
a kdy zrazený,
leč nepokořený
dělný můj lid
se roztančil šťastnou písní míru
při garmošce ruských bohatýrů.

I kdyby hvězdný běh nekonečna
odpočítal dlouhé desítky let,
ty vzpomínky s jarem vrátí se zpět.
Kvete v nich naše láska věčná
a nese v sobě rudé znamení.
A i když budeme stářím znaveni,
nepřestaneme dětem vyprávět,
možná desetkrát, stokrát
a bude-li třeba — ještě jednou,
za co ruský voják
bojoval i pad.
Ne, ty vzpomínky nikdy nevyblednou!
Jsou maják,
který svítí
hvězdou
s pěti cípy.

KRONIKA

Jaroslav Prokop

Byly to vzrušené a napjaté dny. Běh času jako by se zrychlil. Nepřehledná situace ve městě a v okrese se několikrát měnila, zpráva stíhala zprávu, pro mnohé se hodiny i dny staly už těžko sledovatelným pojmem. Nikdo nemohl být všude, každý byl jen někde. I jedno viděli mnozí už tehdy různě. O to větší rozdíly po třiceti letech.

Pro sestavení kroniky hlavních událostí v našem městě, která by v obrysech přiblížila vzrušenou a zároveň radostnou atmosféru oněch dnů, jsem využil dostupných kronikářských i úředních zápisů, soudobých poznámek i pozdějších vzpomínek několika přímých účastníků, vedl jsem rozhovory s lidmi, kteří v květnových dnech stáli v čele odboje, slyšel řadové bojovníky, vyslechl pozorovatele.

★★★★★★★★★★★★★

2. KVĚTNA

Kolem 16. hodiny přijela z Poděbrad dvě auta místních obchodníků Čapouna a Koníčka, ozdobená národními praporky, se zprávou, že je mír a konec války. Na náměstí i na jiných místech se brzy shlukli lidé. Začali strhávat a přemalovávat německé nápisy a vyvěšovat československé vlajky. V městském rozhlase jménem Revolučního národního výboru Nového Bydžova promluvil komunista s. František Dunda. U sokolovny byl odzbrojen strážný a lidé vnikli do skladu výstroje a proviantu. Při odzbrojování menší skupiny vojáků na náměstí spáchal jeden německý poddůstojník sebevraždu zastřelením. Začalo zajišťování úředníků kolaborujících s nacisty.

Kolem 18. hodiny se však situace změnila. Zprávy o konci války se nezakládaly na pravdě a nacisté se znovu chopili moci. Vlajky z domů zmizely a začaly represe. Ve městě bylo vyhlášeno stanné právo a nacisté zatkli několik lidí, kteří byli odvezeni do Josefova, kde měli být popraveni. Nakonec po třech dnech vězení byli propuštěni. Po celou noc po městě hlídkovaly skupiny německých vojáků místní jednotky. Většina těch, kteří se na pokusu o převrat aktivněji podíleli, odešla se zbraněmi do okolních lesů.

KVĚTNOVÝCH DNŮ ROKU 1945

3. KVĚTNA

Ráno byly vyvěšeny vyhlášky, aby každý odevzdal zbraně, a výzva byla opakována i v místním rozhlase. Výzvy uposlechli jen jednotlivci. Německá jednotka v síle asi osmdesáti mužů zatím zůstávala v budovách bývalé rodinné a chlapecké školy. K večeru se do města začala vracet část těch, kteří minulý den navečer odešli.

★

4. KVĚTNA

Německá jednotka ve městě po zprávách z fronty chápala vratkost svého postavení, ale zatím se nevzdávala. Ve městě byl jinak zdánlivý klid. Ve skutečnosti se připravovalo nové vystoupení.

★

5. KVĚTNA

Už v dopoledních hodinách se situace začala měnit. V jednotlivých ulicích znovu mizely zbylé německé nápisy a byly zatřeny i německé části nárožních tabulek. Nepřímý podnět k takovému postupu dávalo vysílání oficiálního vysílače Prahy I v Liblicích. Už od ranních hodin se vysílalo téměř jenom česky. Ve 12.33 hod. byla reprodukovaná hudba poprvé přerušena naléhavou výzvou o pomoc českému rozhlasu. Výzva byla pak v různých obměnách čtrnáctkrát opakována. Ve 13.15 hod. se pražský rozhlas až do půl čtvrté odmlčel.

Po prvních výzvách rozhlasu měly události ve městě opět prudký spád. Všude se začaly shromažďovat hloučky lidí a kroky všech vedly na náměstí. Na domech se znovu objevily československé vlajky. Pplk. Šindler, jmenovaný už v ilegalitě okresním vojenským velitelem, převzal spolu s několika dalšími osobami správu okresu a zahájil jednání s hejtmanem německé jednotky. Vzhledem k možnému nebezpečí zásahu německého vojska z okolí došlo k dohodě, že německá jednotka zachová klid a soustředí zbraně i další materiál v budově rodinné školy. Budova měla být střežena dvěma strážemi, naší a německou. Naše velitelství současně zmobilizovalo vybrané záložní důstojníky a poddůstojníky v záloze, kteří absolvovali zvláštní kurs. Do zbraně se hlásil i větší počet mladých lidí. Místem soustředění bylo nádvoří starého pivovaru. Zbraní byl velký nedostatek. Několik pistolí a pušek získalo naše velitelství odzbrojením německých četníků v budově okresu. Do města postupně přicházely i menší skupiny sovětských, anglických a našich partyzánů.

V odpoledních hodinách se ještě sešli a jednali členové původních ilegálních revolučních národních výborů okresu a města a oba výbory byly

Pokračování na str. 4

Radostné setkání s Rudou armádou

Fotografie z archívu Petra Langra

doplněny o další členy. Kolem 17. hodiny za hustého deště byla na náměstí před shromážděnými zástupy vyhlášena svobodná republika. Okresní vojenský velitel předal správu okresu a města oběma výborům a obyvatelstvo bylo seznámeno s jejich složením. V čele okresního výboru stál s. Stanislav Jiránek, městského výboru s. Jan Weber, zakládající člen KSČ v našem městě. Okresním velitelem zůstal pplk. Šindler, městským vojenským velitelem se stal mjr. Vitejček.

K večeru pražský rozhlas, vysílající už na vlně 415,5 m, přicházel se stále varovnějšími zprávami. Nedlouho před půl osmou oznamoval, že od Benešova se blíží ku Praze německé tanky. Vyzýval k podpoře hloubkové letce a ke stavbě překážek.

Za této napjaté situace se na všech výjezdních směrech k městu začalo se stavbou barikád tam, kde už předtím byly zátarasy zbudované Němci proti Rudé armádě. Práce zde pokračovaly po celou noc. Zatím ve 20.45 hod. byla v budově radnice zahájena první oficiální schůze Místního revolučního národního výboru za předsednictví s. Jana Webera. V nočních hodinách se naše hlídky pokoušely převést německé vojáky na naši stranu a získat od nich zbraně za civilní obleky. U menší skupiny se tato akce později podařila.

★

6. KVĚTNA

V neděli ráno už na všech příjezdních směrech k městu stály barikády a ulicemi procházely české ozbrojené hlídky. České vojenské velitelství navázalo telefonické spojení s okolními městy. Chvíli co chvíli se objevovaly poplašné zprávy o ohrožení města blížícími se nacistickými vojsky. Kolem 11. hodiny se ozvalo zoufalé volání Hořic o pomoc, ale v Bydžově bylo zatím k dispozici jen asi 40 mužů vyzbrojených puškami, samopaly a lehkými kulomety a 15—20 lidí s ručními granáty. Než mohla být zorganizována nějaká pomoc, došla zpráva, že Hořice padly. Napětí ještě zvyšovala kritická situace Prahy. Výzvy pražského vysílače byly stále naléhavější. Zatím dal městský velitel proti zákazu okresního vojenského velitele příkaz k odzbrojení místní německé jednotky. K úplnému odzbrojení pak nedošlo, ale vyvstala obava, aby německá jednotka pro porušení dřívější dohody nepovolala pomoc z okolních míst. To se také zanedlouho stalo. Nový Bydžov dostal z několika stran ultimátum: zbraně vrátit! Svolaná schůze přítomných členů výboru za předsednictví s. Jana Webera zvažovala různé možnosti a po rozboru situace kolem půl osmé rozhodla pro cestu jednání. Tímto úkolem byl pověřen okresní vojenský velitel. Přes snahu velení zabránit panice, situaci se nepodařilo zvládnout. Většina ozbrojených mužů z města odešla, barikády byly opuštěny, československé vlajky postupně zmizely. Spojencem nepřítele bylo tehdy i nepříznivé počasí, silný déšť.

Rudá armáda mezi dětmi na bydžovském náměstí Foto J. Formánek

7. KVĚTNA

Po 6. hodině ráno do města vnikl předzvědný pancéřový vůz SS a zastavil u budovy okresu. Zde zůstal jen okresní vojenský velitel pplk. Šindler se dvěma vojáky. Ostatní byli doma, nebo mimo město. Esesáci hledali mjr. Vitejčka, jehož jméno zřejmě esesmanům oznámil hejtman místní německé jednotky, a když ho nenašli, vrátili se zpět. Život ve městě jako by ustal. Obchody byly většinou zavřeny, na ulicích nebyl téměř nikdo. Zbraní bylo vráceno jen několik. Večer v 19.15 hod. pražský rozhlas oznamoval bezpodmínečnou kapitulaci Německa. Kolem 23. hodiny němečtí vojáci z města odjeli. Museli mít naspěch, protože zapomněli probudit svého hejtmana. Opuštěný velitel byl pak zajištěn.

★

8. KVĚTNA

Nedlouho po půlnoci vzniklo podezření, že v budově chlapecké školy má být po odjezdu německých vojáků časovaná nálož. Menší skupina proto v časných ranních hodinách v budově provedla průzkum a zanechané zbraně zajistila. Ráno se už začaly objevovat znovu československé vlajky, po ulicích chodily české hlídky. Znovu se očekával ohlašovaný příjezd německých tanků. Nakonec se zpráva ukázala nepravdivou. Revoluční národní výbor se opět ujal správy města a dal příkaz k zajištění místních kolaborantů a zrádců, kteří byli postupně internováni u okresního soudu a v budově gymnázia. V budově soudu byli předtím osvobozeni vězni bývalé kladské věznice, skupina francouzských vojáků a několik německých důstojníků, kteří odmítali další boj v hitlerovské armádě.

Výzvy pražského rozhlasu ke sbírce léků, obvazového materiálu, potravin, šatstva a prádla našly ve městě velkou odezvu. Během dopoledne byla z iniciativy ČsČK provedena sbírka. Příkladem šli zaměstnanci továrny na obvazy a mlékárny. Ve 12.30 hod. pak z našeho města odjížděla tři auta, která po několika objížďkách a kontrolách nakonec dorazila do Prahy. Auta dojela na Bulovku a Bydžováci zde byli velmi srdečně přijati.

Nedlouho po odjezdu aut se k městu blížil a také jím procházel velký transport Němců, tzv. národních hostů. Po druhé hodině odpolední se zatím v okolí města ozvaly výstřely. Když se k barikádě u cihelny přiblížila velká kolona německých aut, došlo k přestřelce. Při ní přišli o život tři naši lidé, Karel Dlouhý, Antonín Ventura a Zdeněk Hrubý, a několik obránců barikády bylo zraněno. Nakonec byla kolona u barikády zastavena a po vyjednávání musela ve městě zanechat zbraně, benzín, tabák, potraviny a několik aut.

V podvečer došla velitelství zpráva, že přes Králíky jede kolona čtyř tanků s doprovodem. Město mohlo být vážně ohroženo. Podařilo se ale téměř neuvěřitelné. Vojenské velitelství využilo pro vyjednávání přítomných anglických partyzánů v uniformách. Německému podplukovníku byli představeni jako průzkumná hlídka blízkého anglického sboru a zároveň bylo uvedeno, že od Hradce Králové se blíží ruská tanková kolona. Reakce byla rychlá. Německý velitel dal rozkaz vzdát se. A tak se čtyři tanky Tygry objevily na bydžovském náměstí jako svědectví zdařené vojenské lsti.

★

9. KVĚTNA

Z pražského rozhlasu se v 8 hodin poprvé ozvala radostná zpráva o příjezdu Rudé armády do hlavního města. Městem prolétla zpráva, že sovětské tanky v ranních hodinách projely Týništěm a Hradcem Králové a přes Chlumec pokračují na Prahu. Ještě jednou ale přijela menší kolona německých vojsk, která se bez odporu vzdala. Ve městě pokračovalo zajišťování kolaborantů a zrádců. Město se připravovalo na přivítání rudoarmějců. Vedle československých vlajek se na ulicích začaly objevovat i rudé vlajky.

★

10. KVĚTNA

Ráno v 6.30 hodin projeli naším městem první vojáci Rudé armády. Šlo o průzkumnou hlídku, která po krátkém uvítání na vojenském velitelství pokračovala v cestě přes Chlumec nad Cidlinou do Prahy. Hlídku tvořili technický poručík Vladimír Grigorjevič Šapovanov a vojín Alexej Semjonovič Lukaniko.

Odpoledne po druhé hodině studenti gymnázia vykonali u Jiráskova divadla symbolický soud nad zrádcem a kolaborantem prof. Chlupem.

Kolem čtvrté hodiny odpolední za nepopsatelného nadšení vítalo naše město přijíždějící jednotky Rudé armády, které patřily k 60. armádě generálplukovníka Kuročkina. Po pluku lehkého dělostřelectva, který brzy odjel směrem na Městec Králové, projížděly další jednotky, srdečně vítané a hoštěné všemi Bydžováky. Část sovětských vojáků se pak v našem městě a okolí ubytovala a v dalších dnech pomáhala českým ozbrojeným skupinám v bojích proti zbytkům nacistů v bližším i vzdálenějším okolí města. Velitelem jednotky Rudé armády ve městě byl major Alexandr Jurin, který byl ubytován v budově bývalé Moravské banky vedle budovy spořitelny.

★

11. KVĚTNA

V 15 hodin začal smuteční obřad rozloučení s obětmi bojů u cihelny, zemřelými Karlem Dlouhým a Antonínem Venturou. Průvod obyvatel města a sovětských vojáků směřoval z parku od místa Lípy svobody na místní hřbitov. V odpoledních hodinách se také rozloučili obyvatelé Sloupna se Zdeňkem Hrubým.

★

13. KVĚTNA

Ve městě se konala velká slavnost osvobození republiky a družby obyvatelstva s Rudou armádou. Mohutný průvod městem končil na náměstí, kde přednesl hlavní děkovný projev Rudé armádě předseda Okresního revolučního národního výboru v Novém Bydžově s. Stanislav Jiránek. Za Rudou armádu k občanům města promluvil generálporučík Vasiljev. Večer se na velkém parketu na náměstí roztančili naši a sovětští lidé na první veřejné taneční zábavě v osvobozené republice.

30 SVOBODNÝCH LET

„Během tří desetiletí naplněných uvědomělou prací našeho lidu byly vyřešeny základní otázky existence českého a slovenského národa, československého státu, zajištěna bezpečnost a mír našeho lidu. Byly uskutečněny revoluční změny v postavení dělníků, rolníků a všeho pracujícího lidu jako rozhodující síly ve státě. Postupně byl vybudován spravedlivější společenský řád bez vykořisťování, usilující o vysokou materiální a kulturní úroveň širokých lidových vrstev."

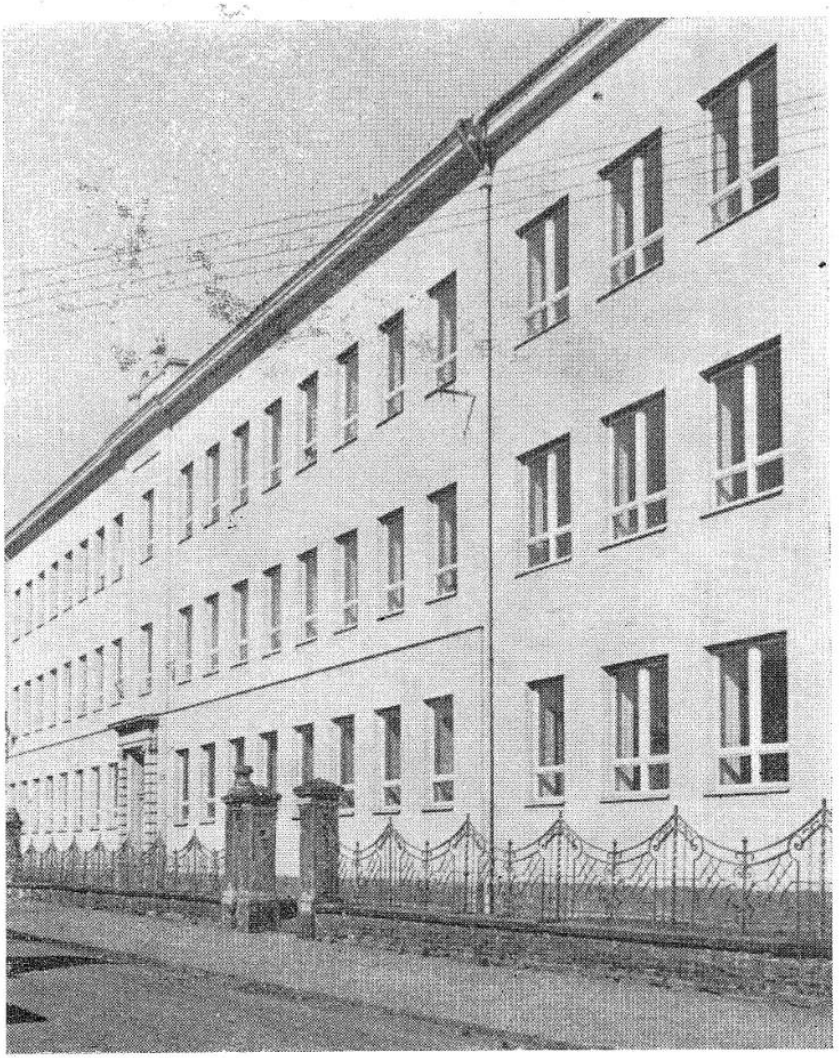
Z novoročního projevu generálního tajemníka ÚV KSČ a předsedy ÚV NF ČSSR dr. Gustáva Husáka - 1. 1. 1975.

Vstoupili jsme do roku charakterizovaného vývojem velkých událostí, které se trvale zapsaly do historie našich národů, do života každého občana. Třicáté výročí vyvrcholení národně osvobozeneckého boje našeho lidu a osvobození Československa Sovětskou armádou je pro nás příležitostí zamyslet se nad poučením vlastních dějin, v nichž se obrážejí všechny nejdůležitější fáze mezinárodního vývoje, i nad výsledky, kterých lid, vedený Komunistickou stranou Československa, v tomto období dosáhl.

Výsledky třicetiletého budování socialismu jsou současně zdrojem iniciativy pro naše pracující, významným mobilizujícím podnětem pro plnění úkolů vytyčených XIV. sjezdem KSČ.

Třicáté výročí osvobození je současně třicátým výročím vzniku národních výborů. Je to tedy příležitost, aby zhodnotily výsledky, jichž dosáhly v uplynulých letech. Těsné spojení národních výborů s životem ob-

Pokračování na str. 6

ZDŠ v Klicperově ulici po rekonstrukci v rámci volebního programu
Foto J. Prokop

Pokračování ze str. 5

čanů, jejich spolupráce s organizacemi NF a s pracovními kolektivy při řešení místních i celospolečenských problémů se zasloužily o mnoho krásného a nového kolem nás. Pokračování a stálé zlepšování uspokojování nejrůznějších potřeb občanů zůstává nadále hlavní náplní jejich činnosti.

Třicet let není pro vývoj společnosti mnoho. Podívejme se však, co se u nás za těch třicet let v úrovni a způsobu života člověka změnilo. Bylo by možno uvést řadu čísel přesvědčivě dokumentujících úspěchy v péči o socialistického člověka podle podmínek vytvořených společenskou ekonomikou. Porovnejme však na základě vlastních zkušeností třeba růst osobní spotřeby obyvatel, spotřebu potravin a strukturu nákupů. V roce 1953 představoval podíl potravin v nákupech ještě 60%, roku 1973 již méně než polovinu. Převažující položkou se stává průmyslové zboží. Přitom spotřeba masa dosahovala roku 1948 30 kg, roku 1960 57 kg a v roce 1970 již 72 kg. Podobně stoupla spotřeba másla, rostlinných tuků, vajec i cukru. O narůstající vybavenosti našich domácností se můžeme přesvědčit na každém kroku.

Také ZDŠ v Karlově ulici byla modernizována. Foto KS města

Neméně významnou je však i společenská spotřeba obyvatelstva. Porovnejme péči o zdraví, sociální péči o obyvatelstvo, zabezpečení důchodové i v nemoci, péči o matky a rodiny s dětmi, ale i péči o tělesnou výchovu a sport, o pracovní a životní prostředí, vzdělání i kulturu.

Jednou ze základních potřeb člověka je bydlení. Podmínky bydlení mají velký význam nejen pro jednotlivce, ale zejména pro rodinu a tím i pro celou společnost. Je proto samozřejmé, že naše společnost věnuje bydlení, zejména výstavbě nových bytů, velikou pozornost i náklady.

Úroveň bydlení je závislá především na stáří a struktuře bytového fondu. V tomto směru nemáme celostátně nejlepší podmínky. Podle údajů sčítání v roce 1970 máme u nás přes 60% bytů postavených před rokem 1945, přitom přes 20% všech bytů postavených před rokem 1900. Nová výstavba musí nejen rozšiřovat bytový fond, ale také nahrazovat byty, které se stávají k bydlení nezpůsobilé. Rostou samozřejmě i nároky na velikost a vybavení bytů.

Péče o zlepšování podmínek bydlení je pro společnost velice nákladná. Především investičně, tím spíše, že náklady na jednu bytovou jednotku stále narůstají. Přesto bylo pro zlepšení bytové otázky mnoho uděláno — v této pětiletce se staví průměrně přes 100 000 bytů ročně.

Skutečně mnoho bylo za těch krátkých 30 let vykonáno. Ještě mnoho však zbývá vykonat, a to v podmínkách ekonomicky značně složitějších než v minulosti. A to se týká péče o člověka především. My si však musíme být vědomi toho, že rozdělovat a užívat lze jen to, co bylo vytvořeno. A z vytvořeného lze rozdělit a užít jen tolik, aby celý společenský život se rozvíjel progresívně a s perspektivou. Základem je proto rozvoj naší ekonomiky. Velikost vytvářených zdrojů přímo určuje rychlost růstu životní úrovně a rozvíjení socialistického způsobu života.

Z. Machač, tajemník MěstNV

Rekonstrukce náměstí v 50. letech (vlevo předseda MěstNV s. Dunda a Krupička)

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

JAN WEBER
zakládající člen KSČ v Novém Bydžově

Jan Weber se narodil 16. května 1877 jako nejmladší ze čtyř dětí v dělnické rodině v jihočeském Písku. Vyučil se kartáčníkem a po vyučení pracoval v letech 1894 až 1903 jako tovaryš v Praze. Zde byl pravidelným účastníkem prvomájových oslav a zapojil se do sběrové akce „Na cihlu", pořádané k získání peněz na koupi Dělnického domu.

V roce 1903 se Jan Weber přestěhoval do Nového Bydžova a osamostatnil se. Hned začal pracovat v sociálně demokratické straně a po smrti Antonína Kohoutka v roce 1913 byl zvolen jejím předsedou.

Když vypukla 1. světová válka, musel odejít na východní frontu. V roce 1915 se dostal do ruského zajetí a strávil v něm tři roky. V roce 1917 se stal v Kyjevě svědkem počátků Velké říjnové socialistické revoluce. Pro s. Webera to byla velká škola pro celý další život. Do Čech se vrátil na jaře 1918 do posádky v Rumburku. Kruté potlačení rumburské vzpoury koncem května 1918 nezlomilo jeho přesvědčení o nutnosti boje za osvobození dělnické třídy.

V prvním období po válce s. Weber pracoval dál jako funkcionář sociálně demokratické strany. Na schůzích a táborech lidu seznamoval dělníky s událostmi v sovětském Rusku a organizoval stávkové hnutí průmyslových a zemědělských dělníků. Odmítl politiku pravicového vedení strany a stal se iniciátorem ustavení sociálně demokratické levice v našem městě. Po zkušenostech z prosincové generální stávky v roce 1920 stoupenci levice usilovali o vytvoření nové revoluční strany, Komunistické strany Československa. V únoru 1921 většina členů sociálně demokratické levice hlasovala pro přijetí 21 podmínek Komunistické internacionály. Odtud pak vedla cesta k ustavení KSČ v Novém Bydžově. Ustavující schůze strany se konala 24. června 1921 v nádražním hostinci U Halberstadtů. Jan Weber zde patřil mezi členy nejaktivnější.

V letech první republiky byl několikrát zvolen za KSČ do obecního zastupitelstva a od roku 1933 do městské rady. Zápisy ze schůzí dokládají odvahu a zásadovost člověka, který ani v nejtěžších chvílích neztrácel ze zřetele konečný cíl dělnické třídy. Zejména v letech světové hospodářské krize se s. Weber stal v pravém slova smyslu mluvčím a obhájcem nezaměstnaných. Demonstrace, memoranda a stávky nezaměstnaných — to vše si vyžádalo

Kresba J. Trejbal

mnoho organizačního úsilí, obětavosti a osobní statečnosti. V době ohrožení republiky s. Weber obhajoval naše spojenectví se Sovětským svazem a odhaloval zrádnou úlohu domácí i zahraniční reakce.

Po tragických dnech Mnichova dostaly události rychlý spád. Vláda druhé republiky nastolila politiku přímé zrady lidu, politiku, která nakonec vedla k okupaci našich zemí hitlerovským Německem. Po říjnovém zákazu činnosti KSČ v českých zemích následovalo vylučování komunistů ze zastupitelských orgánů. V prosinci 1938 tak byl zbaven členství v městském zastupitelstvu i s. Weber.

Vlastní perzekuce členů KSČ, zahájená vládou druhé republiky, pokračovala v plném rozsahu hned v prvních dnech nacistické okupace. 16. března 1939 byli zatčeni bydžovští komunisté, mezi prvními i s. Weber. Čekala je dlouhá kalvárie výslechů, věznění a těžkého života v koncentračních táborech. Jan Weber byl po dvouměsíčním věznění u okresního soudu nejprve propuštěn. Přes zavedený policejní dozor nepřestal dále stranicky pracovat, Stal se členem ilegální „pětky" pro Nový Bydžov. Od pražské spojky přejímal ilegální Rudé právo a letáky a předával je dál přes spojky, které znal jen on sám. V listopadu 1940 byla celá skupina vyzrazena a zatčena. Jan Weber byl nejprve uvězněn v Hradci Králové. V dubnu r. 1941 byl převezen na Pankrác, odtud do Drážďan a posléze do věznice na Alexanderplatz v Berlíně. Berlínskou věznici vystřídala káznice v Gollnově poblíž Štětína. V dubnu roku 1942 byl převezen k soudu do Litoměřic. Po dvou měsících výslechů byl převezen zpět do Gollnova. Z vězení se vrátil v listopadu 1943, ale i potom zůstával pod policejním dohledem.

Přes těžká strádání ve věznicích nepřestal s. Weber po návratu domů ilegálně pracovat. Stal se předsedou Revolučního národního výboru v Novém Bydžově, který pod jeho vedením vykonal významnou práci jako hlavní orgán řídící v prvních květnových dnech odboj proti okupantům a po příjezdu Rudé armády práci obyvatel v osvobozené republice. I zde šel s. Weber příkladem. Když bylo třeba pomoci při obnově Stalinových závodů, stal se vedoucím čtyřicetičlenné brigády, která zde úspěšně zastupovala naše město.

Velké politické zkušenosti s. Webera byly neocenitelnou pomocí straně i v jejím dalším zápase o důsledné uskutečňování Košického vládního programu a v rozhodujícím střetnutí s reakcí v únorových dnech roku 1948. Zásadový postoj zakládajícího člena strany se stal příkladem pro ostatní soudruhy a pomáhal i těm, kteří právě v těchto chvílích stáli na křižovatce rozhodnutí.

V květnu 1951 se s. Weber zúčastnil slavnostního zasedání ústředního výboru KSČ k 30. výročí založení strany, kde byl přivítán Klementem Gottwaldem. Oslava 30. výročí založení KSČ byla pro s. Webera úspěšnou bilancí celoživotního zápasu v řadách revoluční strany za vítězství dělnické třídy, za vybudování socialistické společnosti. Těžce nemocen se ještě v únoru 1952 zúčastnil okresní konference KSČ. Zemřel 14. března 1952.

Jarmila Weberová

AKTIVITA
našich silničářů

Pracující n. p. Silnice — provoz N. Bydžov rekonstruovali pro potřeby našeho města za poslední tři roky v rámci investic 8000 m² vozovek. Formou běžných oprav zlepšili stav 26 800 m². Celkový objem prací si vyžádal náklad 3 650 000 Kčs. Opravy a úpravy se týkaly následujících ulic: Nerudova, dr. Ezopa, Tyršova, Na svépomoci, Raisova, Dvořákova, Luční, Fučíkova, Nerudova a další. S naší pomocí byla též dokončena parkovitě u mlékárny a nemocnice.

Ani letos při plnění volebního programu města nezůstanou silničáři stranou. Počítají s výstavbou nové vozovky ve vilové části u hřbitova a s dokončením Merendní ulice. Obě akce si vyžádají téměř půl miliónu korun.

V jubilejním roce 30. výročí osvobození Československa věnují silničáři všechny své síly a schopnosti ke kvalitnímu splnění náročných úkolů na úseku zvelebení našeho města.

(Špa)

MINULOST A PŘÍTOMNOST NAŠEHO ZDRAVOTNICTVÍ

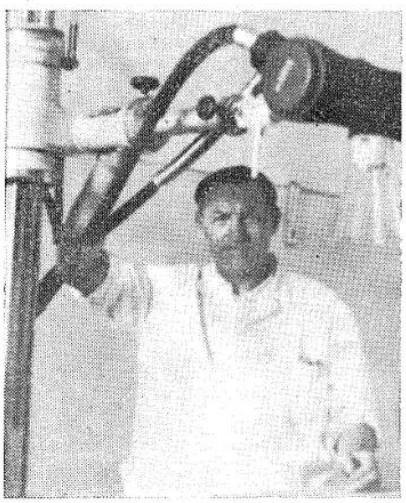
V těchto dnech slavíme 30. výročí osvobození naší republiky Rudou armádou. Při této příležitosti navštívila instruktorka zdravotnické výchovy Alena Výprachtická ředitele nemocnice MUDr. Stanislava Keltnera a položila mu několik otázek.

Tradice nemocnice v Novém Bydžově sahá do dávných dob. Před několika měsíci jsme oslavovali 25 let trvání dětského a interního oddělení. Při studiu písemných historických materiálů jste se jistě dozvěděl mnoho zajímavého. Mohl byste některé poznatky sdělit našim občanům?

Dnešní typ nemocnice začínal u středověkých špitálů a lazaretů. Byla to azylová zařízení pro nemocné pocestné a chudé. Dále to byly různé lazarety pro lidi nemocné nakažlivými chorobami a zařízení pro izolaci duševně chorých - blázince. V Novém Bydžově byl špitál již od 14. století. Stál u Metličanské brány, zbořen byl

MUDr. S. Keltner, ředitel nemocnice, blahopřeje primáři chirurgického oddělení MUDr. J. Šulcovi. Foto M. Honzák

Václav Hloucal na svém oblíbeném pracovišti

v září r. 1655. Další byl postaven nedaleko kostela sv. Vavřince. V tomto špitále leželi též vojáci, kteří bojovali r. 1866 v bitvě u Chlumu poblíž Sadové. Mnozí z nich byli postiženi cholerou, 67 jich zde zemřelo. Byli pohřbeni v polích za dnešní nemocnicí. Ve zmíněném roce zemřelo na choleru během 13 týdnů 269 lidí. Příčinou předčasné smrti lidí v minulých stoletích bývaly různé nemoci, jako např. zápal plic, tuberkulóza plic, vodnatelnost, tyfus, žloutenka, mrtvice, krvácení žen při narození dětí a další. Děti umíraly na spálu, psotník, černý kašel, neštovice, zánět mozkových blan, záškrt, tuberkulózu a další. Na psotník umíralo každé třetí dítě.

V historii našeho města zaujímali lékaři významná postavení ve veřejném a politickém životě. U našich občanů byli ve velké úctě a vážnosti. Mám na mysli např. MUDr. Josefa Ezopa, prvního starostu města.

V polovině 19. století si městská rada uvědomila, že Nový Bydžov jako okresní město nemá nemocnici, v níž by se dostalo každému řádného ošetření včetně operativních zákroků. O její postavení se rozhodující měrou zasadil místní lékař MUDr. Josef Ezop. Je o něm známo, že velel novobydžovské národní gardě, která bojovala r. 1848 v Praze proti vojákům generála Windischgrätze, a že za svoje zásluhy byl zvolen prvním starostou města. Tento úřad zastával až do své smrti r. 1880. Je též jeho zásluhou, že nová nemocnice byla postavena daleko za městem v polích na rozcestí silnic ke Skochovicím a Starému Bydžovu. Postavena byla v roce 1855. Na svém průčelí měla nápis Zemská všeobecná nemocnice císaře Františka Josefa I. Ošetřujícím lékařem se po zásluze stal dr. Ezop. Mezi obyvateli byl vážen a ctěn. Byl lidumil v tom dobrém slova smyslu. Lidé se na něj obraceli nejen se svými neduhy a nemocemi, ale přicházeli si k němu též pro různé životní rady. Proto ho při pohřbu na místní hřbitov doprovázely nepřehledné davy obyvatelstva z Bydžova i širokého okolí.

Mezi vyznamenanými byla též Vanda Jelínková, rtg. laborantka. Foto M. Honzák

Nemocnice v minulém století měla samozřejmě jiný charakter a odlišné pracovní podmínky než má dnes. Ostatně to platilo ještě o počátku 20. století. Nejstarší lidé se pamatují, že v nemocnici bývalo velmi málo pacientů. Špatné sociální podmínky nutily mnoho lidí k tomu, aby vyhledávali lékaře jen v těch nejnutnějších případech. Pacient si musel vše platit včetně lékaře, léků, stravy, eventuální operace atd.

Po smrti dr. Ezopa nastoupil do nemocnice MUDr. J. Staněk, po něm MUDr. Alois Stýblo, který zde byl až do roku 1919. Od r. 1907 až do své smrti byl též starostou města. Za jeho působení pracoval ve zdejší nemocnici jako sekundář Vladislav Vančura. Dalšími primáři byli MUDr. Forman, Bašek, Doubravský, Moucha a Kořátko.

V r. 1938 byla dokončena stavba nové budovy chirurgie a ženského oddělení podle koncepce primáře MUDr. Formana. Do r. 1946 byl v N. Bydžově monoprimariát. Po nástupu MUDr. Touška na místo primáře interního oddělení měla zdejší nemocnice dva primariáty.

Konec druhé světové války znamená počátek další vývojové etapy. Československé zdravotnictví dostalo do vínku neutěšené dědictví: málo lékařů, hodně nemocných, jimž válka podlomila zdraví, nedostatek léků, přístrojů a zdravotnických zařízení. Jak se s těmito podmínkami vyrovnal Nový Bydžov?

Společnou akcí všech občanů Novobydžovska, státní správy a společenských organizací se vybudovala nová budova pro dětské a interní oddělení. Byla otevřena v r. 1949. Vedením int. oddělení byl pověřen primář MUDr. Toušek a vedením dětského oddělení primář MUDr. Jano Chudík. Na tehdejší dobu byly zde prováděny moderní vyšetřovací a diagnostické metody, zvláště v oboru hematologie. Po odchodu primáře MUDr. Touška nastoupil na místo přednosty interního odělení primář MUDr. Vižďa, po primáři dětského oddělení MUDr. Jano Chudíkovi vede dětské oddělení primář MUDr. J. Čeněk, chirurgické oddělení vede primář MUDr. J. Šulc.

Nemocnice v Chlumci n. Cidl. byla přeměněna na gynekologicko-porodnické oddělení, kde pracuje jako přednosta primář MUDr. Krešlová.

Po vítězství pracujícího lidu v únoru 1948 byla postupně konkretizována nová zdravotnická linie. Sjednocení zdravotnictví a nová organizace zdravotnických služeb vytvořily předpoklady pro další plánovitý rozvoj zdravotní péče a podmínky pro rychlejší socialistickou přestavbu československého zdravotnictví.

V r. 1952 vznikají okresní ústavy národního zdraví. V Novém Bydžově byl prvním ředitelem MUDr. Ferdinand Mošovský. Po něm v časovém sledu nastoupili MUDr. Balogh, MUDr. Šilhan, MUDr. Ulman, MUDr. Schön, MUDr. Wopelka, zastupující ředitel MUDr. Dušek a můj předchůdce MUDr. Zvěřina.

Po správní reorganizaci k 1. 7. 1960 připadl novobydžovský okres pod okres Hradec Králové a OÚNZ Nový Bydžov se změnil ve zdravotnické zařízení - nemocnice s poliklinikou.

Proč jsme si připomínali léta dávno minulá, proč jsme vzpomínali na ony časy? Především proto, abychom si uvědomili, jaký byl začátek té dlouhé cesty, než jsme se dostali k dnešní úrovni, kdy náš stát přiznává nárok na bezplatnou péči všem svým obyvatelům bez výjimky včetně léčiv i nejnáročnějších chirurgických výkonů a kdy stojíme v tomto směru na předním místě ve světě. Co byste nám řekl o současném stavu nemocnice?

Lůžková složka má 4 základní primariáty: interní, chirurgický, ženský a dětský — celkem 328 lůžek. Na chirurgickém oddělení jsou vyčleněna lůžka pro urologii, na interním oddělení pro revmatologii, na dětském oddělení pro pedopsychiatrii a při ženském oddělení v Chlumci n. Cidl. jednotka pro doléčování nemocných. Lékařskou péči ve spádovém území nemocnice s poliklinikou zajišťuje 50 lékařů. Ošetřovatelská péče v ambulantní i lůžkové složce je zajišťována dostatečně početným středním, nižším a pomocným zdravotnickým personálem. Při nemocnici s poliklinikou je samostatná složka hospodářsko-technické služby, kterou vede správce nemocnice s. Musil. Při porovnání vybavenosti současné zdravotnické služby s léty po roce 1945, kdy dopravní služba byla zajišťována pouze jedním sanitním vozem, má dnešní dopravní služba k dispozici 12 sanitních vozů a 2 vozy hospodářské.

Za posledních 7 let se nám podařilo rozšířit obvodní ambulantní služby o další odborníky a obory, zřídit dětskou zubní ordinaci, závodní zdravotnické zařízení, specializované poradny, rozšířit dětskou péči pro děti do 15 let včetně návštěvní služby. Územní zdravotnické služby v Chlumci nad Cidlinou byly rozšířeny o jednoho obvodního lékaře a stejně v Nechanicích. V návaznosti na rozšíření územních zdravotnických obvodů přibudou i další zubní lékaři.

Na hospodářském úseku v rámci nemocnice s poliklinikou v Novém Bydžově byla provedena v Chlumci nad Cidlinou generální oprava dětského střediska a zřízen byt pro dětského lékaře. Obvodní lékaři se přestěhovali ze soukromého domu do adaptovaného rozšířeného zdravotnického střediska, kde byly instalovány nové rozvody elektřiny, vody a kanalizační odpady a ústřední topení. V letech 1973—74 byla provedena rozsáhlá adaptace ženského oddělení — rozvody ústředního topení, elektroinstalace, rozvody teplé a studené vody, kanalizační odpady, výměna oken a dveří a provádějí se úpravy vnitřních komunikací. V Novém Bydžově byla provedena výstavba olejového hospodářství včetně kotlů na spalování lehkých topných olejů. Provozní poměry v nemocnici Nový Bydžov byly dále zlepšeny výstavbou vodojemu s čerpací stanicí a trafostanicí včetně nových kabelových rozvodů pro jednotlivé objekty. Dopravní zdravotnická služba byla vybavena radiostanicemi a novými moderními vozidly, což zlepšuje pohotovost těchto vozidel a zdravotnických služeb. V budově dětského střediska bylo instalováno ústřední topení. Pracoviště jsou postupně vybavována novou zdravotnickou technikou. MNV Smidary vybudoval v akci Z nové obvodní zdravotnické středisko. Dále je plánována rekonstrukce zubního oddělení v Novém Bydžově.

K uvedeným zlepšením v naší nemocnici došlo díky pochopení ONV v Hradci Králové, OÚNZ v Hradci Králové a dobré spolupráci s OSP v Novém Bydžově.

Za období 25 let bylo v nemocnici hospitalizováno 128.000 pacientů.

Při nemocnici s poliklinikou v Novém Bydžově aktivně pracuje základní stranická organizace a dva závodní výbory ROH (v N. Bydžově a Chlumci nad Cidlinou), SČSP, SSM a ČSČK. Spolupráce mezi předsedy složek a vedením je velmi dobrá. Všichni mají společný zájem na realizaci zdravotnické politiky schválené XIV. sjezdem KSČ. V nemocnici s poliklinikou se rozvinula socialistická soutěž. Sedm kolektivů získalo titul BSP I. stupně. Další čtyři kolektivy o titul soutěží. Na počest 30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou uzavřeli zaměstnanci našeho ústavu 64 socialistických závazků. V socialistické soutěži je zapojeno 396 zaměstnanců. Na splnění těchto socialistických závazků se zaměstnanci zavázali odpracovat 3.532 hodin.

U příležitosti oslav 25 let otevření interního a dětského oddělení jsme předali pracovníkům, kteří v nemocnici pracovali nepřetržitě nejméně od roku 1949, čestná vyznamenání. Jsou to: s. Hloucal (48 let), s. Bílek (30 let), s. Vlášek (30 let), s. Líkař (27 let), s. primář MUDr. Šulc (26 let), s. Jelínková (26 let).

Na oslavu 30 let osvobození československa Rudou armádou připravujeme ve spolupráci se složkami též bohatý program. Na slavnostní schůzi dne 23. 5. 1975 poděkujeme všem našim pracovníkům, kteří svědomitě plní své úkoly a mají zájem na dobrém jménu socialistického zdravotnictví. Pracovníkům, kteří v našem ústavu pracují více než 15 let, předáme čestná uznání za dlouholetou práci v nemocnici.

Myslím, že toto ohlédnutí zpět a zamyšlení nad naší současností nepotřebuje další komentář. Co byste přál nám zdravotníkům a pacientům do budoucna?

Všem občanům města a lidem vůbec bych přál, aby se stále více zlepšovaly mezilidské vztahy mezi zdravotníky a pacienty i mezi zdravotníky navzájem. Jedině v dobrém pracovním prostředí může člověk podávat dobré pracovní výkony a plnit náročné úkoly. K tomu přeji všem hodně zdraví a osobní spokojenosti.

Rozhovor připravila A. Výprachtická

REVOLUČNÍ ODKAZ MLADÝCH BYDŽOVÁKŮ

Při studiu bohaté a často i pohnuté historie našeho města se dozvídáme o odvážných činech, postojích a jednáních mladých lidí. Nejvýrazněji tento fakt potvrzují události spojené s okupací Československa hitlerovským Německem.

V těžkých dobách nacistické zvůle mladí brzy poznali a pocítili, co je fašismus. Při akci „17. listopad 1939" bylo na vysokoškolských kolejích zatčeno také dvanáct studentů, kteří pocházeli z Bydžovska. Byli odvlečeni do koncentračního tábora Sachsenhausen poblíž Berlína. Při velmi těžké a často až k smrti vyčerpávající práci se zde setkali s dalšími Bydžováky, kteří zde byli vězněni pro odbojovou činnost nebo jako rukojmí. Navzájem si pomáhali a posilovali se vírou v neodvratnou porážku fašismu a ve šťastný návrat do vlasti. Ze Sachsenhausenu se studenti postupně vraceli domů až do roku 1942.

Nacistickou perzekucí nebyli postiženi jen studenti. Učeň Václav Vojtěch ze Skřivan, syn polárního badadete dr. V. Vojtěcha, byl při vyšetřování gestapáky ubit a stal se jednou z nejmladších obětí zrůdného fašismu.

Neutěšené poměry v době protektorátu panovaly také na zdejším gymnáziu, kde jeden z profesorů pošpinil dobré jméno celého sboru. Byl známý jako udavač. Později pracoval ve službách Sicherheitsdienstu, politické policie nacistického Německa. Na jeho podnět museli nedobrovolně opustit gymnázium studenti L. Šenk, J. Vinšálek a F. Togner. Jmenovaní studenti vytýkali svému spolužákovi německé národnosti nošení opasku Hitlerjugend. Dokonce mu jednou za toto jeho počínání nabili. To bylo v roce 1941. Studium dokončili až po válce v roce 1945. Zmíněného profesora studenti právem nenáviděli. Jednoho dne roku 1942 o něm napsali hanlivý nápis na dveře WC. Rozzuřený profesor hlásil případ nacistickým úřadům. Vyšetřování prováděl inspektor SD z Jičína. Pohrozil rozpuštěním sexty a uzavřením celého gymnázia. Rodiče a studenti se tohoto záměru obávali. Situaci vyřešil sextán Josef Kozák, syn dělníka ze Zachrašťan, který vzal vinu na sebe. Tímto odvážným činem kryl několik svých spolužáků. Byl vyloučen ze studií a měl odejít na práci do ostravských dolů nebo na podobnou práci do reichu. Na základě lékařského vysvědčení MUDr. Mrzeny mu bylo umožněno pracovat u zdejšího instalatéra J. Černého.

V roce 1943 udali dva sourozenci z nacistické rodiny ze Skřivan několik oktavánů; bližší údaje o příčinách udání nejsou známy. Na základě tohoto udání byli předvoláni na gestapo do Kolína Jiřina Sehnalová, Přemysl Prokop, Josef Štyrsa a Aleš Tůma. Poslední ze jmenovaných začal pracovat v Praze, kde měl trvalé bydliště. Nutno dodat, že během školního roku 1942—43 museli všichni studenti narození v roce 1924 odejít do válečného průmyslu. Byli zde nasazeni jako dělníci v rámci akce „Pro vítězství Velkoněmecké říše". Jiřina Sehnalová, Přemysl Prokop a Josef Štyrsa se na gestapo dostavili. J. Sehnalová byla po jednodenním vyšetřování propuštěna. Přemysl Prokop byl propuštěn až po několika dnech. Josef Štyrsa byl poslán do koncentračního tábora v Terezíně, kde byl uvězněn několik měsíců a posléze propuštěn. Aleš Tůma, který se k vyšetřování nedostavil, byl v Praze zatčen a odvezen nejdříve do Kladna, pak do Terezína a později do koncentračního tábora v Bavorsku. Zde byl v nelidských podmínkách vězněn téměř do konce války. V dubnu r. 1945 při vysilujícím „pochodu hladu" zemřel.

Dále je nutno vzpomenout ještě jedenadvacetiletého Františka Mauera, který zahynul r. 1944 v Mauthausenu. Dvacetiletý abiturient Miroslav Potůček byl v předjaří r. 1945 zastřelen ve Flossenburgu pro okamžité nesplnění rozkazu.

A tak bychom mohli ve výčtu obětí, za nimiž se ukrývá hrdinství a statečnost mladých lidí, pokračovat. Odkaz všech, kteří v minulosti bojovali za spravedlivější společnost, zavazuje, varuje, nabádá i vyzývá dnešní mladou generaci k tomu, aby pokračovala v jejich díle.

(Du+Če+Mr+Tl)

Jarní koncert

Lidová škola umění a Městské kulturní středisko v Novém Bydžově připravily na duben pro milovníky vážné hudby „Jarní koncert".

Zcela naplněné hlediště Dvořákovy síně se zaposlouchalo do děl W. A. Mozarta, A. Glazunova, G. F. Händela, E. Suchoně, J. Myslivečka a dalších. Po delší odmlce se místnímu publiku opět představil Bohumil Malotín, člen orchestru Národního divadla v Praze. Pro své vynikající interpretační umění na violoncello patří již od dob svých studií na bydžovském gymnáziu k umělcům, kteří si po zásluze získali natrvalo srdce hudbymilovných obyvatel města. Při koncertu již podruhé s úspěchem vystoupil laureát národní pěvecké soutěže Jiří Safrtal. U klavíru se vystřídaly Blažena Kloučková, bývalá ředitelka LŠU, a Jarmila Safrtalová.

J. Trejbal

• ROSTE ZÁJEM. Fotoklub při Měst. kulturním středisku v N. Bydžově získal další zájemce o amatérskou fotografii. Na pravidelných měsíčních schůzích se schází 18 členů fotoklubu, z nichž polovina se může pochlubit členstvím ve Svazu českých fotografů.

SVAZÁCI HLÁSÍ

Usnesení listopadového plenárního zasedání ÚV KSČ z minulého roku se stalo důležitou konkrétní směrnicí také pro činnost našich svazáckých organizací. MěstV SSM si klade za cíl, aby všechny svazácké organizace ve městě formou plnění konkrétních úkolů uvedly toto usnesení do praxe.

Všichni víme, že ceny surovin na světovém trhu rychle stoupají. Naše republika leží v srdci Evropy. Udržuje obchodní styky s mnoha zeměmi světa včetně kapitalistických a rozvojových. Z tohoto důvodu se kapitalistická krize dotýká nepřímo i našich obchodních styků s tímto světem. Mnoho poučného v tomto směru bylo řečeno např. v novoročním projevu generálního tajemníka KSČ s. Gustáva Husáka. Bylo naznačeno, jakou cestou se bude národní hospodářství ubírat, abychom byli s to těmto negativním jevům čelit.

Právem se nás zmocňuje lítost, když vidíme, jak se u nás někdy hazarduje s energií a surovinami i jak se zachází s železným šrotem apod. V této oblasti mají pole působnosti hlídky „Reflektoru mladých" a „Konta efektivnosti". Uspořádáme sběr železného šrotu, MěstV SSM zajistí mechanizační prostředky a zabezpečí odvoz. Budeme klást větší důraz na hnutí Zenit a zlepšovatelské hnutí mladých lidí. Činnost základních organizací SSM hodláme pravidelně popularizovat v našem Zpravodaji. Při poradách předsedů budeme požadovat, aby se mladí lidé ve větší míře účastnili plnění výrobních úkolů, celoročních i dílčích plánů a kompletace exportních zakázek. Zvýšenou péči věnujeme kvalitě vyráběného zboží. Povedeme mladé lidi k větší úspoře materiálu, k jeho plnému využití, zabráníme jeho plýtvání a rozkrádání.

Velký význam pro naše národní hospodářství má též využívání pracovní doby. V tomto směru hodláme rovněž na mladé lidi výchovně působit. Od členů a zejména funkcionářů SSM budeme vyžadovat osobní příklady.

Považujeme za svou povinnost stanovené úkoly plnit a podle možností je i překračovat. Chceme-li, aby naše životní úroveň byla stále vyšší, musíme naší společnosti také více odevzdat. I pro nás platí slova soudruha G. Husáka: „Jak budeme dnes pracovat, tak budeme zítra žít."

L. Hilse,
předseda MěstV SSM

PŘIĎTE POBEJT

Možná, že příslušníci mladší a nejmladší generace toto pozvání k návštěvě už neužívají. O tom, že je na Novobydžovsku živé, stejně jako řada dalších rčení, svědčí velmi zajímavá dialektologická studie Bohumila Malotína.

Bohumil Malotín, rodák z Novobydžovska, se velmi zevrubně zabýval místním nářečím, které je vlastně mostem mezi východními nářečími směřujícími k polštině a lužickou srbštinou na severovýchodě. Bohatý materiál mu poskytla zejména mluva venkovského obyvatelstva; venkovští lidé od nejmladších po nejstarší užívali takřka čistého dialektu. Jak říká autor studie: „Lid při zcela minimálních stycích s okolím zachoval staré zvyky a jazyk zděděný po předcích. Ve čtyřicátých a začátkem padesátých let tohoto století se tu běžně zaříkávalo a pamětníci tohoto druhu medicíny žijí v kraji dosud."

Studie „Nářečí na Novobydžovsku" obsahuje jednak oddíl hláskových změn, dále oddíl gramatických zvláštností a velmi zajímavou část „Rčení a příměry". Zde najdeme následující (a další) záznamy:

„Zaklepat bačkorama (zemřít), je to na belu (za nic to nestojí), sou si sví (jsou svoji, vzali se), tíhnout bičem (švihnout bičem), dejte pozor, sou tu bosi, (jsou tu děti, nemluvte o tom, co nemají slyšet), je hubenej jak branka (je strašně hubený), zahánět brant (léčit horečku), dře to jako čáfr čubu (neobratně si počíná při práci), teče mu červená (teče mu krev), je darebnej (není mu dobře), tomu to tam ňák dědí (daří se mu dobře), až po savou dobu (dosud), je jak z kozy duch (je hubený), aby mu čert duši kopáčem táhal (aby ho čert vzal), mutýrovat si hlavu (přemýšlet), rozráží mě horko (je mi horko), hostina na dobrou vůli (hostina týden po svatbě u ženichových rodičů), vzit hup (dostat převahu), bejt chlamst (být lakomý), bejt chlapik (být zdráv), bylo to na chmatku (šlo to na odbyt), je na každou chvíli (brzy umře), to je jednou jedna (to je samozřejmé), vona je taková jednoduchá (špatně vypadá), dal mu černý kafe (cvrnknul ho do nosu), sní chleba do klamóna (sní chléb do posledního drobečku), brát míru na knedlíky (zívat), brsnit si kravatu (žvanit), vymámil by tele z jalový krávy (je neodbytný), neudělá za kříž stýbla (vůbec nic neudělá), krmí koně dlouhým vousem (více koně pohání, než krmí), má spadený mandle (bolí ho v krku), bejt milijón dobrej (být velmi dobrý), chmatla ho mutace (má starosti), udělat narounání (udělat poslední vůli), má náboženství (nevěsta je bohatá), berou jim na návojnik (ukazují jim záda, utíkají), pekařská nemoc (žemlovka), zhůru pácem (vzhůru nohama, v nepořádku), ležet pádem (být těžce nemocný) chodit po pátku (žebrat), peníze umřely s nimi (nezaplatili), proudat penzi (vdavkami přijít o penzi), přiďte pobejt! (přijďte nás navštívit!), je podrkanej (je přihlouplý), je lechtivej na práci (je lenoch), de do prkýnek (chřadne, schází), kjete mu pšenice (dobře se mu vede), nemá eště dotaženej pupíček (ještě nedospal), minutej s rorumem (pomatený), je vod řeči (pohotově odpovídá), padaj sedláci (padají velké kusy sněhu), je jak nechánská smrt (je dlouhý a hubený), jit ševerem (jít nerovně), je do toho šiška borová (za nic to nestojí), to je muj školák (jsme stejně staří, spolužáci), stojí to za psi štěk (nestojí to za nic), tučnej štvrtek (někdy poslední týden v masopustě, někdy týden před Zeleným čtvrtkem), svatej tejden (týden před maturitou), seš jak vejbliz (jsi hubený), řekli si to z vočí do vočí (mluvili otevřeně), vzit na vopici (posadit si dítě na krk), košilatej vtip (sprostý vtip), měl to vyměřený (umřel), nemá to žádnej znik (nemá se to k světu)."

Spolu s Bohumilem Malotínem, autorem studie „Nářečí na Novobydžovsku" věříme, že se mezi mladými studenty najde nadšený pokračovatel zajímavé dialektologické práce.

(Hru)

Radili se

Za účasti zástupců MěstNV, MěstV KSČ, ONV a obou základních devítiletých škol se konala 13. 2. 1975 důležitá pracovní porada.

Předmětem jednání bylo hodnocení současného stavu základních devítiletých škol a seznámení s možnostmi řešení situace na školách zejména po stránce kapacity budov s ohledem na potřeby moderní výuky.

V současné době navštěvuje obě ZDŠ v Novém Bydžově 1 014 žáků. Na ZDŠ v Karlově ulici je 510 žáků v 17 třídách. Škola nemůže uspokojivým způsobem plnit osnovy výuky vzhledem k tomu, že nemá potřebné odborné pracovny a jiné funkční prostory, jako např. místnosti pro družiny, dílny, kabinety, cvičnou kuchyň, sál pro shromažďování žáků školy, tělocvičnu a šatny. ZDŠ v Klicperově ulici je vybavena lépe, nicméně postrádá též vyhovující místnosti pro družinu a odborné pracovny.

Společným nedostatkem škol je nevyhovující školní jídelna.

Téměř všechny uvedené nedostatky by bylo možné odstranit přístavbou ZDŠ v Karlově ulici v prostoru školní zahrady, popř. ještě v části dvora. Tuto přístavbu je možné zařadit do plánu 6. pětiletky. Bylo proto rozhodnuto seznámit s touto skutečností plánovací a školský odbor ONV v Hradci Králové.

Věříme, že tato přístavba školy se dostane do seznamu investic v oblasti školství a že koncem 6. pětiletky bude plně sloužit potřebám moderní výuky.

Nevypalujte starou trávu!

V jarním období dochází k častému rozdělávání ohňů, vypalování staré trávy a porostů. Při nedodržování požárních předpisů došlo v minulosti k vážným národohospodářským škodám. Oheň se často rozšířil na různé hospodářské objekty, domy, stohy slámy a lesní porosty. Nezřídka došlo i k vážnému zranění dětí i dospělých. Mnozí z nich toto počínání zaplatili svým životem.

Veřejná bezpečnost proto důrazně upozorňuje všechny občany na zákaz jakéhokoliv vypalování trávních porostů a zakládání ohňů v blízkosti domů a ostatních objektů. Jestliže v tomto směru dojde ke zjištění přestupků, budou z toho vyvozeny patřičné důsledky.

Zároveň očekáváme, že žádný občan nebude nečinně přihlížet k uvedeným přestupkům a že včas zasáhne. Jde přece o náš společný majetek.

Z. Buchal,
náčelník VB

PODĚKOVÁNÍ NAŠIM ŽENÁM

Sešly se, bylo jich plné Jiráskovo divadlo. Letmý pohled do hlediště prozradil, že si zde daly dostaveníčko ženy. Všechny byly ve „svátečním". Mezinárodní den žen vdechl do jejich tváří radostný pohled. Nic nevadilo, že z neúplatné vůle let měly jejich skráně šeď zašlého stříbra a jejich tváře byly měkce popsány vráskami — věrnými životopisy, z nichž se dalo mnohé vyčíst. Vždyť jejich osudy byly nejednou poznamenány těžkými dobami sociálních nejistot, nemilosrdných válek i důsledky dřívější nerovnoprávnosti s muži.

Z rozhodnutí novobydžovských stranických a státních orgánů byla podobně jako minulá léta uspořádána oslava MDŽ pro starší ženy, které neměly z různých důvodů možnost účastnit se oslav v závodech, továrnách i na jiných pracovištích.

V hodnotném kulturním programu vystoupili členové divadelního souboru Jirásek, žáci LŠU, studenti gymnázia a střední zemědělské technické školy. Slavnostní projev přednesl ing. Vlastimil Steklý.

Při odchodu z oslavy si přítomné ženy spolu s hezkými zážitky a pocity odnášely i krásné květiny jako symbol úcty a poděkování naší společnosti za jejich dosavadní práci.

(Tl)

SEJDEME SE 8. ČERVNA

Československá spartakiáda 1975 představuje v současné době už pořádný kus práce. Rozvinula se nebývalá tělovýchovná aktivita cvičitelů i cvičenců, bylo uspořádáno velké množství masových sportovních soutěží a turistických akcí. To je cesta za zdravím a tělesnou zdatností, které se účastní členové i nečlenové tělovýchovných jednot, mladí i staří.

Vyvrcholením letošního sportovního dění na Novobydžovsku bude okrsková spartakiáda, která se uskuteční 8. června 1975 na našem fotbalovém stadiónu. Vlastní spartakiádě bude předcházet pestrý spartakiádní průvod ulicemi města. Generální zkouška na spartakiádu bude 7. června.

A co vše návštěvníci okrskové spartakiády uvidí? Především cvičení pro rodiče a děti. Skladba má náborový charakter a svým obsahem je dostupná každé rodině, kde maminka nebo tatínek chce poskytnout svému dítěti již v útlém věku 3—6 let aktivní pohyb. Skladba obsahuje hry, tanečky, přeběhy a napodobování ve dvojici dospělý — dítě. Ideu skladby vyjadřuje úvodní motiv „Vrána letí, nemá děti, my je máme, neprodáme, dobře si je vychováme". Sportovní náčiní je jednoduché — pro každou dvojici bílý šátek.

Druhou skladbou bude cvičení pro nejmladší žáky. Se skladbou vystoupí děti předškolního věku od 5 do 7 let. Zdraví, pracovitost a radostný život v kolektivu předškolních dětí vytvářejí základy výchovy a vyjadřují též cíle tělesné výchovy. Hlavním obsahem skladby jsou pohybové hry, přeběhy, napodobovací a přímivá cvičení. Náčiním jsou bílé polystyrénové cihly.

Při třetím vystoupení zhlédnou diváci skladbu pro mladší žáky. V této skladbě se představí žáci ve věku 8 až 11 let. Svým ideovým záměrem vyjadřuje skladba přirozenou dětskou hravost se zájmem o aktivní pohyb. Házení a chytání „létajících talířů", přeskakování a podlézání kroužícího dlouhého švihadla, rychlé přeběhy a pohyby v rytmu jsou náplní této skladby. Každý cvičenec bude mít dva „létající talíře" a každé osmičlenné družstvo jedno dlouhé švihadlo.

V další skladbě zaujmou a potěší diváky svým cvičením mladší žákyně ve věku 8 až 11 let. Obsahem skladby je rušný rejový kaleidoskop pohybů s využitím rytmických změn. V pohybu budou nejen jednotlivci, ale též celé cvičební celky. Před žákyně budou postaveny tělovýchovné cíle, s nimiž se musí vypořádat, např. formou dětských her, což je v podstatě idea skladby. Mladší žákyně zacvičí bez nářadí.

Skladba pro starší žákyně je určena děvčatům ve věku 12—14 let. K zájmu děvčat o hudbu a tanec je připojena i pohybová a taneční průprava. Svižná a dynamická skladba je obohacena o prvky lyrického projevu. Jako náčiní poslouží dřevěné tyčky a tamburíny.

Ve skladbě starších žáků „Kdo výš" dominuje zdravá klukovská ctižádost a příležitost prověřit svou všestrannou tělesnou zdatnost v různých kolektivních hrách. Proto hlavním obsahem skladby jsou všestranně zaměřená cvičení pro rozvoj rychlosti, obratnosti, pozvolné rozvíjení síly a základních pohybových dovedností i cvičení přímivá a koordinační. Poprvé bude ve skladbě starších žáků použito dvou druhů náčiní: tyče a míče. Obojí je zaměřeno na sportovní průpravu. Rytmická a melodická hudba uspokojivě splňuje požadavek signálů k zahájení a ukončení her. Odpovídá též mentalitě chlapců a jejich hudebnímu vnímání.

A skladba pro dorostenky? V hudbě a pohybu nalézá uspokojení velká většina mladých dívek, proto je obsah cvičení zaměřen na gymnastické prvky a taneční projev v bohaté prostorové choreografii. Skladba má vysloveně kolektivní pojetí pohybového výrazu. Pro výběrovou skupinu cvičenek jako náčiní je použito lehkého závoje.

Skladba pro muže je určena cvičencům od 17 let. Je ukázkou moderního tělovýchovného procesu. Skladba je doslova nabita kondiční gymnastikou. Upouští od zastaralého způsobu cvičení „raz — dva — tři" na značkách. Svou dynamičností a originalitou pohybového projevu jistě upoutá všechny diváky. Muži cvičí bez nářadí.

Devátou skladbou spartakiádního vystoupení je skladba pro ženy. Je určena cvičenkám, které budou cvičit s jedním kuželem. Pohybově vyspělejší cvičenky budou cvičit se dvěma kuželi. Skladba využívá krásu a půvab hudebního díla Bedřicha Smetany. Cvičení doprovázejí dvě symfonické básně z cyklu Má vlast.

Vystoupení učňovského dorostu bude už tradičně patřit k těm nejlepším. Skladbu uvidíte v podání žáků učňovských škol (pokud v tomto směru nedojde ke změně, zařazení této skladby je v jednání).

Bohatá náplň bydžovské okrskové spartakiády dává příslib ojedinělého hodnotného sportovního a uměleckého zážitku. Věříme, že náš stadión bude zaplněn do posledního místečka. Na shledanou 8. června 1975 při spartakiádním průvodu a na bydžovském stadiónu.

(HK)

FOTOSOUTĚŽ

Městské kulturní středisko v Novém Bydžově vyhlašuje k 30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou fotosoutěž

NOVOBYDŽOVSKO 1975

Soutěž je určena pro všechny amatéry Novobydžovska a okolních fotoklubů.

Témata:

A — Krásy Novobydžovska a život jeho lidí

B — Volné téma

Podmínky soutěže:

1. Anonymní soutěž je vypsána pro jednotlivce bez omezení věkovou kategorií.
2. Každý soutěžící může do soutěže zaslat nejvýše 10 snímků (seriál = 1 snímek).
3. Rozměry snímků:
   30×40 cm (a odvozeniny při zachování delší strany)
4. Každá fotografie bude označena:
   a) pětimístným číslem
   b) názvem snímku
   c) značkou zvoleného tématu
   d) věkem autora
   Autor ke snímkům přiloží zalepenou obálku označenou shodným pětimístným číslem. Uvnitř obálky bude přesná adresa autora.
5. Kalendář soutěže:
   a) uzávěrka soutěže 7. července 1975
   b) vyhodnocení a vyhlášení výsledků do 1. srpna 1975
   c) výstava 9. až 11. srpna
   d) vrácení snímků do 15. září 1975
6. Zhodnocení snímků provede odborná porota složená z členů Svazu českých fotografů.
7. Z každé kategorie budou vyhodnoceny tři nejlepší snímky, které budou odměněny:

	A	B
1. cena	300 Kčs	300 Kčs
2. cena	200 Kčs	200 Kčs
3. cena	100 Kčs	100 Kčs

8. Se všemi fotografiemi bude zacházeno s největší opatrností. Pořadatelé však neberou zodpovědnost za poškození nebo ztrátu fotografií během dopravy.
9. Fotografie zasílejte nebo osobně doručte na adresu:

   Městské kulturní středisko
   504 01 Nový Bydžov

SPARTAKIÁDA S NEJMENŠÍMI

Přišlo jich osmdesát. Čtyřicet rodičů a stejný počet dětí. V šatně se převlékli do cvičebních úborů. Netrvalo dlouho a kolo velkých a malých cvičenců se dalo do pohybu.

Jistě tušíte, že jsem se přišel podívat na nácvik spartakiádní skladby rodičů s dětmi. Toto cvičení je v historii spartakiády novinkou.

V Novém Bydžově tuto skladbu nacvičují s. učitelky Anna Kanásová a Eva Vejrová. Požádal jsem je o krátký rozhovor.

„Zájem o cvičení ve městě je velký. Dokazuje to pravidelná účast při nácviku," začala hovor s. Kanásová. „V prosinci minulého roku se představili rodiče se svými ratolestmi při slavnostní tělovýchovné akademii. Tehdy cvičilo dvacet maminek s dětmi. Skladba se líbila a měla velký ohlas. Přivedla nám do tělocvičny dalších dvacet cvičenek," vzpomíná Eva Vejrová.

Přicházely další maminky. Dokonce se hlásily i dvě mladé babičky. Tatínkové zůstali stranou, jen občas zvědavě přihlíželi radostnému hemžení svých nejmenších.

„Šlíbila šte mi tetu, nemám š kým čvičit," přišel si postěžovat malý capart. „To bylo ve chvíli, kdy počet dětí převýšil počet maminek. Některá z maminek se hlásila ke cvičení i se dvěma dětmi. Obě se domáhaly cvičení. Musela jsem jim proto sehnat cvičenky z řad žen cvičících s kuželem. Děti jim říkají tety," vysvětluje vedoucí cvičení Anna Kanásová.

Tím náš mikrorozhovor skončil. Poděkoval jsem cvičitelkám za jejich práci a informace. Obě se vzápětí začaly věnovat vlastnímu nácviku. Nejprve zopakovaly průpravné cviky, poté celou skladbu za doprovodu hudby.

Rodiče s dětmi na parketách sokolovny předvedli pěknou dynamickou skladbu. Jistě nebylo lehké tuto malou drobotinu naučit správným úkonům a pohybům. Přesto, že základní nácvik je skončen, je stále co zlepšovat, aby vystoupení v N. Bydžově, Hradci Králové a Myštěvsi dopadlo na výbornou.

Při vlastním spartakiádním vystoupení se všechny maminky obléknou do světle modrých cvičebních úborů. Děti zazáří červenou, růžovou, oranžovou a zelenou barvou. Pestrost barev umocní krásu a půvab pohybu. Jistě se všichni už moc a moc těšíme.

Zdeněk Pšenička

Sportovní a branná činnost učňovské mládeže

30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou oslaví důstojně také učňovská škola v Novém Bydžově. Vyvrcholením slavností budou tělovýchovně branné soutěže (které škola v tomto období uspořádá), a hodnotné provedení spartakiádní skladby učňovské mládeže.

Tradiční se již staly štafetové přespolní běhy pořádané k výročí VŘSR. Každoročně v listopadu se jich účastní tříčlenné hlídky škol II. cyklu okresů Hradec Králové a Jičín. Čestnými hosty jsou vždy zástupci Sovětské armády, jejichž družstvo také pravidelně závodí.

Druhým a v krajském měřítku jediným je orientační závod dvoučlenných hlídek, pořádaný rovněž na jaře u příležitosti oslav osvobození naší vlasti z fašistické poroby. Mladí závodníci si v praxi s mapou a buzolou prohlubují znalosti, které získali při studiu branné výchovy ve škole. Letošní ročník proběhne 14. května 1975 v jednom z nejzajímavějších míst Novobydžovska — v lese Chlumu u Prasku.

Učitelé učňovské školy zdokonalují v hodinách branné výchovy hlavně praktický výcvik žáků, čímž získávají dobré zkušenosti pro organizaci náročných branných soutěží. Proto i v letošním roce byla naše škola pověřena odborem školství Vč KNV v Hradci Králové, aby organizovala nejen okresní, ale i krajské kolo Závodu branné všestrannosti. Tyto náročné soutěže byly zařazeny na úterý 22. dubna a čtvrtek 8. května t. r. Krajského kola se zúčastní vítězové okresních kol v kategorii chlapců a dívek škol II. cyklu. Žáci si v těchto soutěžích prověří své znalosti ve střelbě z malorážky, v hodu granátem, šplhu na vodorovném i svislém laně, orientaci na mapě, v práci s buzolou a v použití ochranných pomůcek při přenosu raněných. První dvě družstva postupují do ústředního kola, které proběhne začátkem června v Praze.

Ve školním roce 1973/74 získala naše učňovská škola právě na tomto úseku mnoho výrazných úspěchů. Vyhrála okresní kolo a v krajském kole pořádaném v Trutnově obsadila jako jediný zástupce učňovských škol s nepatrnou ztrátou 3. místo, čímž jí těsně unikl postup do celostátního kola, které se konalo v Banské Bystrici při oslavách Slovenského národního povstání.

Spartakiádní skladbu nacvičuje 83 žáků ve čtyřech cvičebních celcích. Žáci vystoupí na okresních spartakiádách v Pardubicích a v Hradci Králové. Předpokládáme, že se jejich cvičení bude líbit a že se též zúčastní slavné spartakiády na Strahovském stadiónu.

Otto Kučera

Předávání cen vítěznému družstvu

- **DĚJINY MĚSTA. První větší monografií o dějinách Nového Bydžova je kniha Celestina Říhy Místopis a dějiny král. věnného města Nového Bydžova. Autor, učitel na městské hlavní škole, ji vydal vlastním nákladem v Praze už v roce 1868. Přes desítky novějších dílčích studií a několik stručných přehledů dějin města zůstává zastaralé a dávno překonané dílo Celestina Říhy stále monografií jedinou.**

- **ČÍSLA Z KINA. V roce 1974 bylo promítnuto 479 filmů. Od 64 196 návštěvníků bylo vybráno celkem 279 835 Kčs.**

TENISOVÉ JARO

Opět začíná jarní kolotoč kolem malého bílého míčku. Několikrát se usmálo sluníčko, vzduch začal vát jarním teplem a všichni příznivci tenisu se vydali cestou k svému sportovnímu stánku. Na dvorcích je jako v mraveništi. Ti nejmenší hrabou a odvážejí ulomené větvičky a spadané listí, dorostenci a starší žáci upravují kurty ke hře a dospělí opravují nářadí a zařízení areálu tenisového sportoviště. Každé ruky je v této době potřeba, neboť čím dříve budeme moci hrát, tím lépe budeme na letošní těžkou sezónu připraveni.

Náš oddíl je nositelem titulu „Vzorný oddíl III. stupně." To nás zavazuje ještě k většímu úsilí udržovat a zvelebovat náš stadión, ale zavazuje nás také k větší politickovýchovné práci, zvláště s mladými sportovci. Chceme z naší mládeže vychovat nejen dobré reprezentanty našeho malého a hezkého města, ale i vzorné a uvědomělé příslušníky našeho socialistického státu. Na počest 30. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou chceme pro náš oddíl a tím i pro celou naši TJ Jiskru získat titul „Vzorný oddíl II. stupně." Přispějeme k tomu i tím, že budeme vzornými spolupořadateli okrskové spartakiády v Novém Bydžově. Členové oddílu a část našeho areálu (šatny, klubovny, soc. zařízení apod.) budou k dispozici ve dnech konání spartakiády. Dále pak tím, že více než polovina našich závodních hráčů a hráček bude na této okrskové spartakiádě cvičit.

Výbor našeho oddílu rozhodl, že soutěže letošního roku bude hrát sedm mužstev. V soutěžích dospělých tři mužstva, v dorostu a žactvu po dvou. Snahou nás všech bude, aby A mužstvo dospělých případným vítězstvím v krajském přeboru se probojovalo do Národní tenisové ligy.

Přestupy:

V letošním roce odešla z našeho oddílu nadaná žákyně Blanka Rohlíčková do Slávie Hradec Králové a žák Michal Mrákota do SB Jablonec nad Nisou. Do našeho oddílu přestoupila zkušená hráčka Sokola Chlumec nad Cidlinou JUDr. Zdenka Majajová. Z oddílu byli povoláni na vojenskou presenční službu Jan Vorel a Jiří Mašek, z vojny se vrací Jan Špičák.

Umístění našich hráčů a hráček na celostátním žebříčku 1974:

muži:
0
dorostenci:
35.—40. Čapoun
Kučera Jiří
47.—57. Macner Miroslav
starší žáci:
0
mladší žáci:
0
ženy:
61.—70. Erbenová Jana
dorostenky:
18. Erbenová Jana
starší žákyně:
16.—17. Rohlíčková Blanka
mladší žákyně:
10.—11. Píšová Eva

Umístění našich hráčů a hráček na krajském žebříčku 1974:

muži:
26.—30. Macner Jiří
31.—40. Kučera Jiří, Macner Miroslav neklasifikováni:
21.—25. Vorel Jan
31.—40. Čapoun Jaroslav, ing. Modřický
dorostenci:
1. Čapoun Tomáš
2. Kučera Jiří
4. Macner Miroslav
10. Trutnovský Jiří
32.—35. Hušek Pavel
51.—60. Doležal Jiří
76.—90. Modřický Jiří neklasifikován:
32.—35. Uher Petr
ženy:
0
starší žáci:
23.—29. Habrovanský Jan
Štefan Pavel
30.—34. Miřetinský Ivo
Uc Martin
41.—47. Lucký Milan
48.—56. Bečvařík Jiří
starší žákyně:
2.—3. Rohlíčková Blanka
5.—7. Janoušková Jana
dorostenky:
3. Rohlíčková Blanka
21.—25. Mádlová Olga
mladší žáci:
26.—35. Rouha Miloš
36.—40. Kraus Pavel
Štefan Petr
41.—51. Kandoussi Djamel
Kubelka Jaromír
mladší žákyně:
1. Píšová Eva
6.—8. Žílová Blanka

V celostátních i krajských žebříčcích uvádíme pro vaši informovanost i Čapouna Tomáše a Erbenovou Janu, odchovance našeho oddílu, kteří nyní startují za TMS Pardubice.

Výkonnostní třídy:

Za dobré výsledky v soutěžích družstev, přeborů jednotlivců i v turnajích bylo 28 našim hráčům a hráčkám KTS v Pardubicích udělena výkonnostní třída:
II. VT - Vorel Jan, Macner Miroslav, Macner Jiří, Čapoun Jaroslav, ing. Modřický Jaroslav, Čechová - Kubištová Jana.
VT mládeže - Kučera Jiří, Trutnovský Jiří, Uher Petr, Doležal Jiří, Modřický Jiří, Uc Martin, Habrovanský Jan, Miřetínský Ivo, Štefan Pavel, Lucký Milan, Bečvařík Jiří, Rouha Miloš, Kraus Pavel, Štefan Petr, Kandoussi Djamel, Kubelka Jaromír, Mádlová Olga, Rohlíčková Blanka, Holubičková Eva, Píšová Eva, Janoušková Jana a Žílová Blanka.

Spartakiádní turnaj 1975:

Do krajského kola spartakiádního turnaje v tenise se z našich hráčů a hráček (do 17 let) probojovali Kučera Jiří, Píšová Eva a Rohlíčková Blanka. Závěrečná utkání chlapců se hrají ve Světlé nad Sázavou a děvčat v Lanškrouně ve stejné dny 9. a 10. května 1975. Finalisté postupují přímo do celostátního spartakiádního finále do Prahy.

Rozlosování letošních soutěží družstev:

Pro informovanost rozepisujeme rozlosování krajských soutěží i s daty konání zápasů. Pokud není mezi soupeři jinak dohodnuto, je stanoven začátek zápasu hracím řádem na 9.00 hodin ráno. C mužstvo dospělých a B mužstvo dorostu hrají v okresním přeboru a tato soutěž není dosud rozlosována. Jejich program přineseme v příštím Zpravodaji, nebo se je může naše sportovní veřejnost přečíst z naší vývěsní skříňce na náměstí.

DOSPĚLÍ

Krajský přebor:

26. 4. Loko Č. Třebová - N. Bydžov A
2. 5. Nový Bydžov - Loko Hr. Král.
10. 5. J. Ústí n. O. - Nový Bydžov
17. 5. Nový Bydžov - Tesla Pce A
31. 5. TJ Jičín - Nový Bydžov
14. 6. Nový Bydžov - Slávie Hr. Král.
30. 8. Tr. Chrudim - Nový Bydžov
6. 9. N. Bydžov - Dynamo H. K. A
13. 9. Sp. Hr. Král. A - Nový Bydžov

Krajská soutěž I. třídy:

26. 4. N. Bydžov B - Tesla Pardub. B
2. 5. Sp. Hr. Král. B - Nový Bydžov
10. 5. Nový Bydžov - Sp. Vrchlabí
17. 5. TJ Náchod - Nový Bydžov
31. 5. N. Bydžov - Dynamo Hr. Kr. B
14. 6. Loko Trutnov A - N. Bydžov
30. 8. Nový Bydžov - VŠ Hr. Král.
6. 9. Sp. Hlinsko - Nový Bydžov
3. 9. N. Bydžov - So Chlumec n. C.

ŽACTVO

Krajský přebor:

27. 4. N. Bydžov A - Loko Trutnov
3. 5. N. Bydžov - Loko Hr. Král. A
11. 5. Dynamo Pardubice - N. Bydžov
18. 5. N. Bydžov - TMS Pardubice
8. 6. SB Světlá n. S. - N. Bydžov
15. 6. N. Bydžov - Sokol Jilemnice
22. 6. Dvůr Král. A - Nový Bydžov

Krajská soutěž:

27. 4. N. Bydžov B - Lomnice n. P.
3. 5. L. Bělohrad - Nový Bydžov
11. 5. Nový Bydžov - Sokol N. Paka
18. 5. Nový Bydžov - Dvůr Král. B
8. 6. TJ Jičín - Nový Bydžov
15. 6. N. Bydžov - Slávia H. Král. A
22. 6. SStr. Turnov - Nový Bydžov

DOROST

Krajský přebor:

26. 4. N. Bydžov A - Dvůr Králové
2. 5. N. Bydžov - SB Světlá n. Sáz.
11. 5. L. Bělohrad - Nový Bydžov
17. 5. Nový Bydžov - Dynamo Hr. Kr.
31. 5. Sp. N. Město - Nový Bydžov
14. 6. N. Bydžov - TMS Pardubice
21. 6. Dynamo Pce - Nový Bydžov

Upozorňujeme ještě naši sportovní veřejnost, že kromě těchto soutěží družstev se koná na našich dvorcích ve dnech 31. V. - 1. VI. 1975 krajský přebor žáků a žákyň a ve dnech 31. 7. — 3. 8. 1975 již tradiční celostátní turnaj žactva. Na všechny naše akce srdečně zveme příznivce sportu, ale i celou novobydžovskou veřejnost.

Jaromír Kubelka

Naší matriky

SŇATKY UZAVŘENÉ V ODDACÍ SÍNI MěstNV

8. 2. 1975 — Marek Jaroslav, Nový Bydžov — Holá Marcela, N. Bydžov
22. 2. 1975 — Pažout Václav, Nový Bydžov — Strnadová Dana, Kozojídky
8. 3. 1975 — Rygl Karel, Hlušice — Havránková Marie, Nový Bydžov
8. 3. 1975 — Hlubůček Ladislav — Holmanová Dana, Prasek
8. 3. 1975 — Kebort Jiří, Nový Bydžov — Doležalová Miluška, Nový Bydžov
22. 3. 1975 — Gonšenica František, Chlumec n. Cidl. — Vízková Kamila, Nový Bydžov
22. 3. 1975 — Skalický Adolf, Nový Bydžov — Svobodová Věra, Nová Paka
22. 3. 1975 — Tomáš Stanislav, Nový Bydžov — Koníčková Hana, Skřivany

DĚTI NAROZENÉ OD 9. 1. 1975

Stanislav Horák 9. 1. 1975, Nový Bydžov, Dukelská 971
Pavel Lacek 14. 1. 1975, Nový Bydžov, U mlýna 1359
Miroslav Sauer 15. 1. 1975, Nový Bydžov, Dukelská 1021
Ondřej Čonka 29. 1. 1975, Nový Bydžov, Čs. armády 100
Jiří Kloz 30. 1. 1975, Nový Bydžov, Dukelská 987
Petra Ficencová 3. 2. 1975, Nový Bydžov - Chudonice 33
Radek Hösch 3. 2. 1975, Nový Bydžov, Smetanova 1148
Soňa Špátová 5. 2. 1975, Nový Bydžov, Brigádníků 871
David Zima 7. 2. 1975, Nový Bydžov, Dukelská 977
Petra Vlášková 10. 2. 1975, Nový Bydžov, Lidická 784
Jiří Hušek 11. 2. 1975, Nový Bydžov, Dukelská 1130
Martin Krása 11. 2. 1975, Nový Bydžov, Fučíkova 854
Martin Drábek 16. 2. 1975, Nový Bydžov, Bezručova 505
Michal Rygl 24. 2. 1975, Nový Bydžov, Riegrova 1585
Lucie Bednářová 24. 2. 1975, Nový Bydžov, Sukova 369
Zdeněk Haltuf 25. 2. 1975, Nový Bydžov, Žižkova 628
Petr Macál 1. 3. 1975, Nový Bydžov, U plovárny 1412
Patrik Wolf 2. 3. 1975, Nový Bydžov, Šarleje 81
Renata Sixtová 7. 3. 1975, Nový Bydžov, Revoluční 213
Kateřina Kopalová 6. 3. 1975, Nový Bydžov, Hradební 1447
Tomáš Dražek 10. 3. 1975, Nový Bydžov, Revoluční 689
Pavel Novák 23. 3. 1975, Nový Bydžov, Jablonského 497

Čeká ho sladká odměna. *Foto Z. Drahokoupil*

- *Manželství je památka na lásku (Rowlandová).*
- *Muž se žení, protože se zamiloval. Žena se zamilovala, protože se chce vdávat (Duvernois).*
- *Provdala se z lásky — k sobě. (Kennda).*
- *Před svatbou měj oči otevřené, po svatbě je napůl přivři (Franklin).*
- *Bojíte-li se samoty, nežente se (Čechov).*
- *Když jsou dva na koni, jeden musí sedět vzadu (Shakespeare).*
- *V přesné topografii nepřehledné oblasti srdce se vyzná jenom ten, kdo ji neustále usilovně zkoumá, až je mu důvěrně známá (Sillitoe).*
- *Zrada vždycky začíná polibkem (Sillitoe).*
- *V manželství je třeba se někdy přít, neboť tak se vzájemně o sobě něco dozvíme (Goethe).*
- *Žena je jako tvůj stín; běž za ní — bude před tebou prchat, utíkej před ní — poběží za tebou (Musset).*
- *Strašné je, že není možno žít ani se ženami, ani bez nich (Byron).*
- *Manželství s dobrou ženou je jako přístav v bouři; manželství se špatnou ženou je jako bouře v přístavu (Vauvenargues).*
- *Chceš-li hodnou ženu, buď správným mužem (Goethe).*
- *Muži budou vždy tím, co z nich udělají ženy (Rousseau).*
- *Manželství je jako obležená pevnost: kdo je venku, chce dovnitř, a kdo je uvnitř, chce ven (arabské přísloví).*
- *Další výhodou starého mládence je, že si může navlékat ponožky, kterým chce koncem (Nestroy).*
- *Ženatí muži žijí déle — nebo jim to alespoň tak připadá (Nestroy).*
- *Žena je neděle, muž všední den (Hille).*

Vybral J. Trejbal

Z NAŠICH ŘAD ODEŠLI

26. 1. Skořepová Anna, Nový Bydžov čp. 119 ve stáří 88 let
1. 2. 1975 Jančáková Marie, Nový Bydžov čp. 69 ve stáří 79 let
2. 2. 1975 Černý Josef, Nový Bydžov 1075 ve stáří 73 let
6. 2. 1975 Hynková Jarmila, Nový Bydžov čp. 217 ve stáří 62 let
8. 2. 1975 Včeliš Jan, Nový Bydžov 601 ve stáří 80 let
12. 2. 1975 Koucký Karel, N. Bydžov čp. 1549 ve stáří 80 let
14. 2. 1975 Jágr Jan, Nový Bydžov čp. 1748 ve stáří 75 let
15. 2. 1975 Macháček Jan, N. Bydžov čp. 814 ve stáří 72 let
26. 2. 1975 Vlášek Václav, N. Bydžov čp. 592 ve stáří 86 let
2. 3. 1975 Bradna Antonín, Nový Bydžov čp. 451 ve stáří 77 let

ZLATÉ SVATBY

Dne 26. dubna 1975 oslavili zlatou svatbu manželé Václav a Františka Popelkovi, bytem v Novém Bydžově čp. 593.

10. května vzpomenou manželé František a Anna Škarýdkovi, bytem v N. Bydžově čp. 1604 50 let společného života, podobně 31. 5. 1975 i manželé Jan a Božena Prokopcovi, bytem v N. Bydžově čp. 1804.

Poslední zlatou svatbu v první polovině tohoto roku budou mít manželé Josef a Josefa Schnáblovi, bytem v N. Bydžově čp. 934.

Všem jubilantům přejeme do dalších let manželství hodně zdraví, osobní spokojenosti a životní pohody.

Věra Slavíková,
matrikářka MěstNV

zajímavosti

- **PŘED 650 LETY. V roce 1325 byl Nový Bydžov darován králem Janem Lucemburským z blíže neznámých příčin Benešovi z Vartemberka. Původně královské město se od té doby stalo na více než dvě století městem poddanským. Vartemberskou vrchnost vystřídali v roce 1516 Pernštejnové a v r. 1548 Valdštejnové. Z poddanství se město vykoupilo za 10.000 kop grošů českých v roce 1569. Tehdy se Nový Bydžov stal královským věnným městem.**

- **ZÁNIK MĚSTSKÝCH BRAN. Na rytinách z 18. století a počátku 19. století v panoramatu města vynikají dvě městské brány, Starobydžovská a Metličanská. I když časté požáry a opravy v mnohém pozměnily jejich původní vzhled, šlo o vzácné stavitelské památky města. Naši předkové však usuzovali jinak. Po požáru v r. 1842, který zachvátil i Starobydžovskou bránu, nechal magistrát bránu zbořit. O dva roky později došlo i na Metličanskou bránu. Komise se rozhodla pro zboření brány, přestože oprava by si nevyžádala velkého nákladu. A tak zmizela druhá z charakteristických věží našeho města.**

MĚSTSKÝ ZNAK — Zajímavou ukázkou řezbářské práce z 2. pol. 19. stol. je velký znak města Nového Bydžova, stříbrný lev v červeném poli zasazený do ozdobné kartuše zakončené heraldickou korunou. Znak bývalého královského věnného města je nyní exponátem našeho muzea.

POMOHLI HUTÍM

Naši občané nastoupili v sobotu 12. dubna na tradiční jarní směny. Kromě prací na akcích „Z" se prováděl jarní úklid a sběr starého železa. Organizátory sběru byli stejně jako v minulých letech sportovci místní tělovýchovné jednoty Jiskra. S pomocí dopravních prostředků poskytnutých různými závody „zabili" tak říkajíc dvě mouchy jednou ranou. Přispěli k větší čistotě města a hutím poskytli cennou surovinu. Ve shodě s listopadovým plenárním zasedáním ÚV KSČ pochopili význam a důležitost jedné z forem úspor surovin. Je nutné zdůraznit, že význam sběru je větší, než se mnozí z nás někdy domnívají. Ne náhodou má naše národní hospodářství tak velký zájem na vyšším využití železného šrotu. V jeho sběru jsou ještě značné rezervy. Jen si vzpomeňme, jak velké množství železného odpadu se obrací vniveč na různých skládkách smetí, na stavbách a jinde.

Zásluhou brigádníků našeho města dostávají naše hutě každoročně až devět vagónů cenného odpadu. Takové množství už není zanedbatelné. Vezmeme-li v úvahu i růst cen surovin na světových trzích, pak teprve plně doceníme obětavou práci našich brigádníků z řad členů místní tělovýchovné jednoty i práci všech našich občanů, kteří staré železo připravili na hromádkách před svými domy a byty.

Jestli ještě někde doma nebo za branami závodů staré železo zůstalo, nezapomeňte, kde je jeho místo. Sběr odpadových surovin probíhá v našem městě po celý rok.

Z. Pšenička

ZE ZÁPISNÍKU VB V N. BYDŽOVĚ

Dne 29. ledna 1975 bylo org. VB zjištěno, že dva mladíci M. R. a K. H. se v zimních měsících dopouštěli na lukách v okolí N. Bydžova zvláštního druhu pytláctví. Do drátěného oplocení naháněli zajíce. Na odlehlém místě ve zvláštní boudě, kterou si sami postavili, zajíce pak opekli a pochutnávali si tak na „laciném" mase. Při podrobnějším vyšetřování bylo zjištěno, že se dopouštěli ještě další trestné činnosti. Ve vyšetřování se dále pokračuje.

Dne 2. února 1975 došlo k vloupání do skladu autoservisu Komunálních služeb Nového Bydžova. Jako pachatelé byli zjištěni dva mladíci. Jeden z nich několik odcizených věcí pohotově odprodal, aby jak uvedl, získal peníze na cigarety. Odcizené věci byly zajištěny a předány KS.

18. 2. 1975 závozník N. B. z ČSAD Nový Bydžov odcizil v rafinerii cukru ve Skřivanech 15 kg cukru, který v hostinci výhodně prodal. Nepoctivé jednání tohoto občana projedná soud.

T. J., zaměstnanec ZAZ v Novém Bydžově, byl vyšetřován pro odcizení instalačního materiálu v hodnotě 370 Kčs. Jeho vztah k socialistickému vlastnictví zhodnotí Okresní prokuratura v Hradci Králové.

Dne 20. 2. 1975 bylo zahájeno trestní stíhání proti několikrát trestanému B. L., který v objektu JZD Červeněves odcizil traktor. S tímto traktorem odjel pak do Starého Bydžova, kde havaroval. Nutno dodat, že B. L. nevlastní řidičský průkaz. 24. 2. se dopustil další trestné činnosti: ukradl kolo, vloupal se do bytu občana a do prodejny Jednoty ve Smidarech, kde odcizil cigarety, lihoviny, potraviny a peníze. Pachatel této nebezpečné trestné činnosti byl na útěku zadržen a se souhlasem prokurátora dán do vazby.

Dne 8. 3. 1975 byl zadržen M. J., po kterém bylo vyhlášeno pátrání. Od 5. 11. 1974 do 27. 2. 1975 nikde nepracoval. Prostředky k obživě si opatřoval nečestným způsobem. Zadržený M. J. je podezřelý ze spáchání další závažné trestné činnosti. Proto se souhlasem prokurátora byl dán do vazby.

NOVOBYDŽOVSKÝ ZPRAVODAJ. - Vydává Městské kulturní středisko v Novém Bydžově nepravidelně čtyřikrát do roka. Řídí redakční rada, odpovědný redaktor Josef Trejbal. Povoleno odborem kultury ONV v Hradci Králové pod čj. 2118/72. Tisknou VČT, n. p., provoz 14 Nový Bydžov. Náklad 1400 výtisků.
Uzávěrka příštího čísla Zpravodaje je 31. 7. 1975.